

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/153/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8519201246
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8519201246.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Mariany Muránskej, v rodinnoprávnej veci starostlivosti súdu o maloletú: P. D., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom A. č. XX, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni, Farbiarska 57, 064 01 Stará Ľubovňa, dieťa rodičov, otec: J. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W. XXX/XX, J. T., právne zastúpený JUDr. Pavlom Zavackým, advokátom, Advokátska kancelária Hradné námestie 29, 060 01 Kežmarok a matka: E. P., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom A. č. XX, v konaní o návrhu matky na zvýšenie výživného, o odvolaní otca maloletej proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 2P/173/2019-89 zo dňa 4.6.2020, takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok vo výrokoch I., II. a IV.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Matka sa podaným návrhom na začatie konania domáhala zvýšenia vyživovacej povinnosti otca voči mal. P. D..

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Stará Ľubovňa ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Mení sa rozsudok Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 4P/341/2011 zo dňa 6.3.2012 v časti výživného tak, že toto výživné zo strany otca J. D. nar. XX.XX.XXXX pre maloletú P. D. nar. XX.X.XXXX sa zvyšuje v období od 16. 9. 2019 do 31. 12. 2019 zo sumy 50 € na sumu 120 € a od 1.1.2020 zo sumy 50 € na sumu 180 €, ktoré výživné je otec povinný uhrádzať vždy do 15- tého dňa toho, ktorého mesiaca vopred k rukám matky.

II. Dižné výživné za obdobie od 16.9.2019 do 31.5.2020 v celkovej sume 895 € sa otcovi maloletého dieťaťa povoľuje splácať v pravidelných mesačných splátkach po 100 € spolu s bežným výživným pod hrozbou straty výhody splátok pri nezaplatení čo i len jednej splátky.

III. V prevyšujúcej časti súd návrh zamietá.

IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. .“

3. Rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 62, ods. 1,2,3, §75, ods. 1, § 78, ods. 1,2,3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“).

4. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že od poslednej úpravy výživného t.j. od marca 2012 došlo k zmene pomerov tak na strane rodičov ako aj na strane mal. P. Matke skončil rodičovský príspevok, istý čas bola zamestnaná, potom nezamestnaná poberala podporu v nezamestnanosti do novembra 2019, neskôr bola bez akéhokoľvek príjmu, od 1.2.2020 v dôsledku zlého zdravotného stavu maloletej jej bol priznaný príspevok za opatrovanie na obdobie jedného roka. Býva v rovnakom rodinnom dome, ako v čase poslednej úpravy, zvýšili sa jej náklady súvisiace so zabezpečením chodu domácnosti. Otec dieťaťa naďalej pracuje u rovnakého zamestnávateľa, zvýšil sa mu príjem v súčasnosti je vo výške cca 1 010 eur mesačne (oproti roku 2012 kedy deklaroval príjem 500 eur). Mal. P. nastúpila na základnú školu (je žiačkou 3. ročníka), čo samo o sebe predstavuje vyššie náklady ako v čase poslednej úpravy výživného, keď bola vo veku 1 roka. Od poslednej úpravy výživného uplynula už dosť dlhá doba, viac ako 8 rokov. Mal. P. vyrástla a úmerne veku sa podstatne zvýšili náklady spojené s uspokojovaním jej odôvodnených hmotných potrieb, ako je ošatenie, obuv, jedlo, ale aj školské potreby a pod. Maloletá má okrem toho zdravotné problémy (diabetes mellitus 1. typu, diagnostikovaný v decembri 2019) s čím súvisia podstatne zvýšené náklady na pravidelné lekárske kontroly, lieky, zdravotnícke pomôcky a diabetickú diétu. Za daného stavu má súd za to, že je potrebné výživné pre mal. P. zvýšiť. Súd pri rozhodovaní o zvýšení výživného zohľadnil potreby mal. P. ako aj možnosti a schopnosti povinného - otca a má za to, že v období od podania návrhu, t.j. od 16.9.2019 do 31.12.2019 suma 120 eur mesačne zodpovedá uvedeným kritériám. Od 1.1.2020, kedy dieťaťu bolo diagnostikované ochorenie, diabetes mellitus 1. typu, ktoré je nesporné spojené s prísnou diabetickou diétou, návštevami odborných lekárov, nákladmi na lieky a zdravotnícke pomôcky týmto kritériám zodpovedá suma 180 eur mesačne. Matka náklady na starostlivosť o mal. P. vyčíslila sumou cca 390 eur mesačne, súd má za to, že táto suma je vzhľadom na vek, zdravotný stav a záujmy maloletej primeraná. Príjem otca za rok 2020 (mimo nemocenských dávok) predstavuje cca 1 010 eur mesačne, za rok 2019 bol jeho čistý príjem cca 790 eur mesačne. Súd má za to, že otec maloletej je objektívne schopný dosahovať príjem dostatočný pre plnenie vyživovacej povinnosti voči mal. P. do 31.12.2019 v rozsahu 120 eur mesačne a od 1.1.2020 v rozsahu 180 eur mesačne, pretože disponuje takými schopnosťami a skúsenosťami, ktoré by mohol adekvátne zúročiť. Otec dieťaťa je vlastníkom, resp. držiteľom, aj keď starších ale dvoch motorových vozidiel a motocykla, vlastní úspory v sume cca 2 500 eur. Výdavky či iné náklady nie je samo o sebe možné z hľadiska plnenia vyživovacej povinnosti zohľadňovať, nakoľko výživné má prednosť pred všetkými ostatnými výdavkami rodičov, a taktiež nie je možné pri určení výšky výživného zohľadňovať bežné náklady na domácnosť (ktoré sú na strane oboch rodičov). Keďže plnenie vyživovacej povinnosti je prvoradou zákonnou povinnosťou rodičov, rodič je povinný plne rešpektovať vyživovaciu povinnosť a svoje výdavky usmerniť tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti nebolo ohrozené. Súd poznamenáva, že je povinnosťou druhého rodiča - ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti, teda otca, aby hľadal všetky možnosti, svoje rezervy, tak aby svojmu dieťaťu poskytol stanovený rozsah vyživovacej povinnosti (180 eur mesačne), ktorý podľa názoru súdu zodpovedá odôvodneným potrebám mal. dieťaťa.

5. O trovách konania rozhodol súd v zmysle ustanovení § 52 Civilného mimosporového poriadku.

III. Obsah odvolania otca

6. Proti rozsudku podal odvolanie otec. Má za to, že súd sa so zmenami pomerov na strane otca vyporiadal nesprávne. V odôvodnení rozsudku je uvedené, že otec má okrem maloletej P. vyživovaciu povinnosť voči maloletej J., ktorej platí mesačne sumu vo výške 100,00 € (J. je študentkou X.ročníka J. H.koly v A.). Prvostupňový súd sa však vôbec nezaoberal faktom, že od nového školského roka bude mať otec ďalšiu vyživovaciu povinnosť a to voči dcére P., ktorá bola prijatá na denné vysokoškolské štúdium na pedagogickej fakulte H. K. v H.. Túto skutočnosť prvostupňový súd nezohľadnil, i keď je zrejmé, a to otcovi dcéra P. uviedla, že si bude žiadať primerané výživné pre seba ako plnoletú osobu, ktorá sa pripravuje na zamestnanie vysokoškolským štúdiom. Je zrejmé, že sa tak stane od septembra tohto roku a nie je žiaden predpoklad, aby sa otcov príjem radikálnym spôsobom zvýšil. Úvahy prvostupňového súdu o tom, že otec je objektívne schopný dosahovať príjem dostatočný na plnenie vyživovacej povinnosti voči mal. P. v súdom stanovenej výške, pretože disponuje takými schopnosťami a skúsenosťami, ktoré by mohol adekvátne zúročiť, nie sú ničím podložené. Otec stále pracuje ako vodič v J. H., kde jeho príjem je oproti ostatnej úprave výživného vyšší, ale tiež nároky na život sú podstatne vyššie. Otca mrzí skutočnosť, že mal. P. nie je zdravá a že trpí cukrovkou. Túto skutočnosť prvostupňový

súd bral do úvahy, nepopierateľným faktom je tiež fakt, že otec na dcéru J., študentku 3. ročníka J. v A. prispieva sumou 100,00 €, kde v danom prípade ide o študentku strednej školy, ktorá má 17 rokov.

7. Matka vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že navrhuje rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom konania v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez väzanosť rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné.

9. Zhrnúc skutočný stav veci, zistený súdom prvej inštancie, rodičia nežijú v spoločnej domácnosti. Mal. P. navštevuje 3. ročník ZŠ. Otec na jej výživu nad rámec súdom určeného výživného neprispieva. Úprava výživného bola naposledy učená rozsudkom zo dňa 24.3.2012, kedy bola otcovi určená vyživovacia povinnosť vo výške 50 Eur mesačne. Maloletá P. mala v tom čase jeden rok. Otec v čase poslednej úpravy bol vodičom autobusu, jeho príjem bol 500 Eur, matka bola na materskej dovolenke. V súčasnosti je otec zamestnaný ako vodič Slovenskej autobusovej dopravy, jeho priemerný mesačný príjem predstavuje 1.010,50 eur. Matka je poberateľkou príspevku za opatrovanie dcéry.

10. Otec namieta nesprávne zistenie skutočného stavu a nesprávne právne posúdenie prejednávanej veci. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočný stav veci, vyvodil z neho tomu prislúchajúce skutkové závery a vec správne právne posúdil. Uplatnené odvolacie dôvody nenašli v rozhodnutí odvolacieho súdu svoje opodstatnenie. Napadnutý rozsudok považuje odvolací súd za vecne správny, jeho správnosť argumentuje nasledovne.

11. Právne posúdenie veci súdom prvej inštancie odvolací súd dopĺňa:

Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Podľa § 217 ods. 1 veta prvá CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

12. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ust. § 230 CSP i ust. § 78 ods. 1 zákona č.36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“). CSP v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka res iudicata - veci rozhodnutej). CMP však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ust. § 121 CMP, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „rebus sic stantibus“).

13. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo na strane povinného rodiča. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa a pod..

14. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je

nielen to, či sa výrazne, trvalo, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného dieťaťa, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

15. Otec v odvolaní namieta, že súd pri zvýšení výživného nezobral do úvahy existenciu jeho ďalších dvoch vyživovacích povinností a že od poslednej súdnej úpravy nedošlo ku zvýšeniu jeho príjmu. Zo skutkových zistení súdu prvej inštancie je zrejmé, že od poslednej úpravy výživného uplynulo obdobie 8 rokov. So stúpajúcim vekom detí stúpajú výdavky na ich stravu, ošatenie, obuv a neposlednom rade aj školské potreby. Vychádzajúc z uvedeného, na strane maloletého došlo k objektívnemu nárastu životných nákladov, na ktorý sa prihliadne vždy pri zmene pomerov (§ 78 ods. 1 zákona o rodine), dôvodiac tým zvýšenie výživného na mal.. V tomto rozsahu odvolací súd nevzhladol v rozhodovacej činnosti súdu prvej inštancie žiadne nesprávne skutkové zistenie ani nesprávne právne posúdenie veci.

16. Okrem uplynutia dlhého časového obdobia od poslednej súdnej úpravy výživného je potrebné skonštatovať, že na strane mal. P. došlo k zmene pomerov súvisiacej s chronickou chorobou, ktorá jej bola diagnostikovaná v decembri roku 2019 - diabetes mellitus 1. stupňa, s čím nepochybne súvisia zvýšené výdaje na lieky, stravu a pod. Vo vzťahu k existencii ďalších vyživovacích povinností, ktoré otec má, je potrebné uviesť, že tieto vyživovacie povinnosti otec mal už v čase poslednej súdnej úpravy, a teda nejde o zmenu pomerov, ktorá by mala mať vplyv na rozhodovanie o výške výživného.

17. K príjmovým pomerom otca je potrebné uviesť, že matka podaním zo dňa 02.03.2021 žiadala súd o skoré rozhodnutie vo veci, argumentujúc vážnym zdravotným stavom maloletej a súčasne otcovým nezaujmom. Z jej podania tiež vyplýva, že s otcom bol dňa 21.12.2020 okamžite skončený pracovný pomer podľa § 68 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce, a to z dôvodu vážneho porušenia pracovnej disciplíny. Uvedená skutočnosť samozrejme mení doposiaľ existujúci skutkový stav veci, otec ňou však vecne neargumentoval. Ak by tomu tak aj bolo, odvolací súd uvádza, že s otcom bol skončený pracovný pomer pre jeho vlastné pochybenia, čím si zavinil stratu jeho zamestnania. V súlade s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo/236/2018 zo dňa 20.02.2019 však súd prihliada na stratu príjmu len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného.

18. Odvolací súd ďalej pokračuje, že v preskúvanom prípade je na ťarchu povinného, že sa svojim vlastným správaním vzdal objektívnej možnosti platiť výživné, to však nemôže byť na úkor oprávneného mal. dieťaťa, ktoré okrem zvýšených výdavkov, súvisiacich s jeho dospievaním, čelí aj zdravotným komplikáciám. Do popredia preto vystupuje potencialita príjmov otca, kedy súd neprihliada len na skutočné príjmy povinného rodiča, ale vychádza z príjmov, ktoré by tento rodič mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň vzdelania, pracovnú prax, dopyt na trhu práce a podobne. Vlastná empiria otca v jeho pracovnej oblasti je dôkazom toho, že je v možnostiach a schopnostiach otca dosahovať zistený príjem 1.010,- eur a tento príjem by celkom zrejme dosahoval aj naďalej, ak by vlastným konaním vážne neporušil pracovnú disciplínu a v dôsledku toho s ním bol skončený pracovný pomer. Každopádne, je spravodlivé, aby súd pri kvantifikácii vyživovacej povinnosti otca voči jeho maloletej dcére vychádzal z príjmu, ktorý otec doposiaľ dosahoval, a teda 1.010,- eur mesačne.

19. Vo vzťahu k výške súdom určeného výživného na mal. P. odvolací podporne zohľadnil aj rozhodovacia prax súdov Českej republiky v otázkach určovania výživného, a to vzhľadom na podobnosť právneho prostredia. Pri určovaní výšky výživného je potrebné zobrať do úvahy materiál Ministerstva spravodlivosti ČR z roku 2010 pod názvom „Doporučená výchozí rozmezí pro stanovení výše výživného za účelem sjednocení rozhodovací praxe soudů v otázkách výživného na nezaopatřené děti“ (<https://justice.cz/web/msp?clanek=opatrovnicka-agenda>), podľa ktorého vekovej kategórii oprávneného dieťaťa 10-14 rokov zodpovedá 15 -19 % čistého príjmu povinného rodiča . Po prepočte výšky výživného (180/1.010,50) percentuálny podiel výživného na mal. P. predstavuje 17,81% čistého príjmu otca. Pri zohľadnení počtu vyživovacích povinností otca a na druhej strane zhoršeného zdravotného stavu mal. P., je určenie výživného v pásme priemeru rozmedzia pre danú vekovú kategóriu možné považovať za spravodlivé a odôvodnené.

20. Na základe zistených odôvodnených potrieb maloletého a príjmových pomerov otca, porovnávajúc ich s pomermi existujúcimi v čase pôvodného rozhodnutia, odvolací súd považuje, zhodne s názorom súdu prvej inštancie, podaný návrh o zvýšení výživného za dôvodný. Súdom určená suma výživného

zodpovedá možnostiam, schopnostiam a príjmovým pomerom otca, je zároveň faktickým vyjadrením práva dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni otca.

21. Za daného stavu odvolací súd nevzhladol opodstatnenosť podaných odvolacích dôvodov. súd prvej inštancie dospel pri rozhodovaní k správnym skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil, preto odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

22. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

23. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).